

Mäetööstus: õnn või
needus?

Euroopa Investeerimispanga laenutegevuse mõju mäetööstuse arengule

Euroopa Liidu rahastusasutus Euroopa Investeerimispank (EIB) on aastase laenumahu poolest suurim rahvusvaheline finantsinstitutsioon.

Pügmee ema lapsega Kamerunis.
© F. Castell

Pügmee elamu Kamerunis.
© F. Castell

© ced/foe cameroon

“Nad lubasid meile töökohti. Nad võtsid meilt kõik, nad võtsid meie maad. nad võtsid meie metsad, nad võtsid meie vee.”

Sama Baillie, rääkides Kameruni naftajuhtme rajamisest.

Esimene samm kliimamuutuse leevendamisel – EL peaks lõpetama fossiilkütuste subsidierimise EIB kaudu

Laenates projektidele aastas kokku 53 miljardit eurot, on EIB aastane laenuportfell praegu kaks korda suurem kui Maailmapanga Grupil. Ligikaudu 8 miljardi euro ulatuses rahastab EIB projekte väljaspool Euroopa Liitu. Arvestades selle institutsiooni suurust ning asjaolu, et ta peaks edendama ELi poliitika, on Euroopa Investeerimispank oluline tegija energia- ja mäetööstussektori arengusuundade kujundamisel.

Viimase viie aasta jooksul on Euroopa Investeerimispanga aastane laenumaht energiasektoris ulatunud 3,3 miljardi euronile ning EIB kavatseb seda investeeringute taset veelgi tõsta. Energiaprojektide rahastamine väljaspool ELi moodustab suurema osa EIB rahastamisest kolmandates riikides (2006.a. kokku miljard eurot).

EIB direktorite nõukogu astus olulise sammu 2004. aastal, seades eesmärgiks taastuenergia investeeringute kasvu 50%-ni kõigist investeeringutest energia tootmisvõimsuste suurendamiseks ELis aastatel 2008–2010. Ent see samm ei ole siiski piisav, et lahendada aina kasvavaid kliimamuutusega seotud probleeme, sest EIB osaleb endiselt ulatuslike fossiilkütuseprojektide rahastamises. Nende hulgas on nafta- ja gaasijuhtmeid (mis ei kuulu eesmärgiks seatud 50% alla) ning kivisöel töötavaid elektrijaamu.

Tšaadi-Kamerun naftajuhe

Euroopa Investeerimispank kiitis 2002.a. juulis heaks 144 miljoni euro suuruse laenu Tšaadi-Kameruni naftajuhtme projektile. Vaid kuu aega varem oli Maailmapank keeldunud projekti finantseerimast. EIB väitis, et projekt annaks „tulu, mis suunatakse vaesuse vähendamisse ja majanduskasvu” ning „looks tingimused pikaajaliseks poliitiliseks stabiilsuseks”. Samuti kinnitas EIB, et projekt käivitatakse tingimusel, et „rakendatakse asjaomaseid keskkonnameetmeid ja sotsiaalseid ettevaatusabinõusid” ning et see on kooskõlas Euroopa Parlamendi resolutsiooniga, milles „soovitati tungivalt, et EIB ei osaleks projektide rahastamises [...] Lomé konventsiooni alusel, kui ta ei ole kindel, et sotsiaalsed ja keskkonnaprobleemid on lahendatud”.

Vaatamata Euroopa Investeerimispanga ja Maailmapanga Grupi enneolematutele pingutustele ei ole kumbki institutsioon oma lubadusi täitnud. Tšaadi sotsiaalne ja keskkonnaga seotud olukord ei ole paranenud. Tegelikult on tõendeid (neist mõned kajastuvad Maailmapanga ametlikes raportites), et Tšaadi olukord on halvenenud. Tundub, et projekt on õhutanud vägivalda, vaesestanud naftaväljade ja torujuhtme piirkonnas elavad inimesed, suurendanud survet põliselanikele ning tekitanud uusi keskkonnaprobleeme. ExxonMobili tippjuht Tšaadis Ron Royal kinnitas jaanuaris 2007: „Me ei oleks kunagi pidanud nimetama seda arenguprojektiks.” ExxonMobil, kes on projekti teostava konsortsiumi eesotsas ja maailma suurim naftaettevõte, naudib jätkuvalt rekordilisi kasumeid.

SKAALA

MÕIUD

NÄITED

Duisburg-Walsumi kivisöel töötav elektriyaam

2006. aasta novembris kiitis EIB heaks 410 miljoni euro suuruse laenu andmise projektile, mille tulemusena ehitatakse Saksamaale Duisburg-Walsumi kivisöel töötav 750 MW võimsusega elektriyaam. Elektriyaam peaks tööle hakkama 2010. aasta alguses. Hinnanguline kaasnev CO2 heitkogus on umbes 4,4 miljonit tonni aastas. See oleks suurem, kui näiteks aastane CO2 heitkogus Paraguays - 6 miljoni elanikuga riigis.

Selliste projektide kaudu nagu Tšaadi-Kameruni torujuhe või Duisburg-Walsumi kivisöel töötav elektriyaam toetab EIB fossiilkütuseprojekte nii ELis kui ka väljaspool seda. Selleks, et täielikult toetada ELi kliimamuutuse kava, peaks EIB seadma aastateks 2008–2010 ka väljaspool ELi samasuguse investeerimiseesmärgi taastuenergia ja energiatõhususe kohta. Samal ajal peaks ta järk-järgult lõpetama fossiilkütuste investeeringud hiljemalt Kyoto protokoll esimese kohusperioodi lõpuks aastal 2012.

Selle muutuse elluviimiseks peavad ELi liikmesriigid aktiivsemalt osalema Euroopa Investeeringupanga energiapoliitika kujundamisel. EIB kuulub täielikult ELi liikmesriikidele ja liikmesriigid on tavaliselt oma rahandusministrite kaudu esindatud ka EIB juhatajate nõukogus ja direktorite nõukogus.

Meie nõudmised

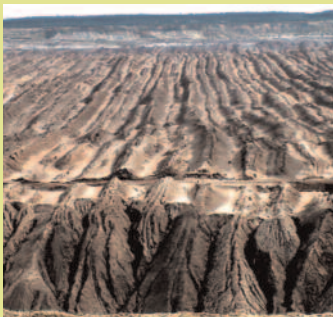
2012. aastaks peaks EIB täielikult lõpetama laenude andmise fossiilkütuseprojektidele nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool seda ning suurendama selle asemel märkimisväärselt oma toetust taastuenergiale ja energiatõhususele.

Kuni fossiilkütuseprojektide toetamise täieliku lõpetamiseni peaks EIB avaldama kõik otsesed ja kaudsed CO2 heitkogused, mis on seotud tema energia- ja mäetööstussektori projektidega.

Mida saaksite teha

Võite võtta ühendust oma riiki esindava direktoriga EIB-s ning nõuda panga fossiilkütuse investeeringute lõpetamist (kontaktandmed on leheküljel www.eib.org/about/structure/governing_Bodies/board_of_directors).

Infoallikad: *EIB Factsheets:* www.bankwatch.org/guide/eibank | "The Chad-Cameroon Oil & Pipeline Project: A project non-completion report," April 2007 | Environmental Defense, Center for Environment and Development, Chadian Association for the Promotion and Defense of Human Rights www.environmentaldefense.org/documents/6282_ChadCameroon-Non-Completion.pdf

Pruunsöe kaevandamine Saksamaal. © dreamstime

Pruunsöel töötav elektriyaam Saksamaal. © dreamstime

Pruunsöe elektriyaam ja kaevandus Saksamaal. © dreamstime

Teabeleht on valminud Euroopa Liidu finantstoel. Selle sisu eest vastutavad vabaühendused Friends of the Earth Europe, Friends of the Earth Netherlands, Friends of the Earth France ja CEE Bankwatch ning neid ei saa käsitleda Euroopa Liidu ametlike seisukohtadena.